

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.9.2017
COM(2017) 493 final

ANNEX 1

LIITE

asiakirjaan

suositus neuvoston päätökseksi

**luvan antamisesta aloittaa neuvottelut yleissopimuksesta investointiriitojen
ratkaisemiseen tarkoitetun monenvälisen investointituomioistuimen perustamiseksi**

{SWD(2017) 302 final}
{SWD(2017) 303 final}

LIITE

Neuvotteluprosessi

1. Unioni pyrkii varmistamaan, että kaikki asianomaiset maat ja kansainväliset organisaatiot voivat osallistua asianmukaisesti yleissopimuksen neuvotteluprosessin puitteissa neuvotteluihin ja konsensuksen rakentamiseen.
2. Unionia edustaa komissio koko neuvottelujen ajan. Perussopimuksissa määrättyjen vilpittömän yhteistyön ja ulkoisen edustuksen yhtenäisyyden periaatteiden mukaisesti unioni ja neuvotteluihin osallistuvat unionin jäsenvaltiot koordinoivat toimensa ja toimivat tämän mukaisesti koko neuvottelujen ajan.
3. Neuvottelut käydään Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) johdolla. Jos joudutaan äänestämään, jäsenvaltiot, jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean jäseniä, käyttävät äänestysoikeuttaan näiden neuvotteluohjeiden ja aiemmin sovittujen EU:n kantojen mukaisesti.
4. Unioni pyrkii varmistamaan, että neuvottelut käydään avoimesti, mukaan luettuna käyttämällä mahdollisuuksien mukaan ääni- ja/tai verkkolähetyksiä suoratoistona, ja että kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden edustajilla on mahdollisuus osallistua keskusteluihin akkreditoituina tarkkailijoina.

Neuvottelujen sisältö

5. Yleissopimuksen pitäisi mahdollistaa se, että unioni voi toimittaa sellaisista sopimuksista johtuvat riidat, joissa unioni on tai tulee olemana osapuoli, monenvälisen tuomioistuimen käsiteltäviksi. Näin ollen unionin pitäisi pystyä olemaan yleissopimuksen osapuoli, ja yleissopimuksen määräykset olisi laadittava niin, että Euroopan unioni voi käyttää niitä asianmukaisesti.
6. Yleissopimuksen pitäisi mahdollistaa myös se, että unionin jäsenvaltiot ja kolmannet maat voivat toimittaa sellaisista sopimuksista johtuvat riidat, joissa ne ovat tai tulevat olemaan osapuolia, monenvälisen tuomioistuimen käsiteltäviksi.¹
7. Yleissopimuksen päämekanismina pitäisi olla, että monenvälisen tuomioistuimen lainkäyttövalta ulottuu kahdenväliseen sopimukseen, jos sopimuksen molemmat osapuolet ovat sopineet toimittavansa sopimuksesta johtuvat riidat monenvälisen tuomioistuimen käsiteltäviksi. Monenvälisten sopimusten tapauksessa yleissopimuksen pitäisi mahdollistaa se, että tällaisen sopimuksen kaksi osapuolta tai useammat osapuolet voivat sopia toimittavansa monenvälisestä sopimuksesta johtuvat riidat monenvälisen tuomioistuimen käsiteltäviksi.
8. Monenvälisen tuomioistuimen olisi muodostuttava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta ja muutoksenhakutuomioistuimesta. Muutoksenhakutuomioistuimella pitäisi olla toimivalta tarkistaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemiä päätöksiä oikeuserehdyksen tai tosiseikkojen arvioinnissa tapahtuneiden ilmeisten virheiden perusteella. Muutoksenhakutuomioistuimella pitäisi olla valtuudet lähettää tapauksia takaisin käsiteltäväksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen menettelyn loppuun saattamiseksi muutoksenhakutuomioistuimen päätelmien perusteella (päätös asian käsittelyn siirtämisestä toiseen tuomioistuimeen).

¹ Jäsenvaltioiden tekemiin (eli EU:n sisäisiin) kahdenvälisiin investointisopimuksiin liittyvät riidat sekä yhdestä jäsenvaltiosta peräisin olevan sijoittajan ja toisen jäsenvaltion väliset riidat energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla eivät kuulu tämän päätöksen soveltamisalaan.

9. Tuomioistuimen riippumattomuus olisi taattava. Tuomioistuimen (sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen että muutoksenhakutuomioistuimen) jäseniin pitäisi soveltaa tiukkoja pätevyys- ja puolueettomuusvaatimuksia. Yleissopimukseen olisi sisällytettävä eettisyyttä ja valitusmekanismeja koskevat säännöt. Tuomioistuimen jäsenten pitäisi saada vakituista palkkaa. Heidät olisi nimitettävä pitkäksi määräaikaiseksi kaudeksi, jota ei voi uusida, ja heillä olisi oltava virkasuoja samoin kuin kaikki tarpeelliset puolueettomuuden takeet. Jäsenten nimitysprosessin olisi oltava puolueeton ja avoin.
10. Yleissopimukseen olisi sisällytettävä tarvittava jousto, jotta voidaan mukautua jäsenmäärän kehitykseen samoin kuin mahdolliseen kehitykseen niiden sopimusten luonteessa, joita voidaan toimittaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Yleissopimuksessa ei pitäisi sulkea pois mahdollisuutta, että tuomioistuin voi käyttää jo olemassa olevan kansainvälisen organisaation sihteeristöä ja että se voidaan integroida jonkin tällaisen organisaation rakenteeseen myöhemmässä vaiheessa.
11. Menettelyt monenvälisessä tuomioistuimessa olisi käytävä avoimesti, mukaan luettuna mahdollisuus esittää kolmansien osapuolten kannanottoja, sopimusperusteisessa sijoittajan ja valtion välisessä riitojenratkaisussa sovellettavia UNCITRALin avoimuussääntöjä vastaavasti tai niiden mukaisesti.
12. Monenvälisen tuomioistuimen päätöksiin olisi sovellettava toimivaa kansainvälistä täytäntöönpanojärjestelyä.
13. Yhtenä neuvottelujen tavoitteena pitäisi olla, että monenvälinen tuomioistuin toimii kustannustehokkaasti niin, että varmistetaan pienten ja keskisuurten yritysten ja luonnollisten henkilöiden mahdollisuus kääntyä sen puoleen. Tuomioistuimen kiinteiden kustannusten, mukaan luettuna jäsenten palkat sekä hallinnollisen ja sihteeristötuen kustannukset, pitäisi periaatteessa tulla monenvälisen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn yleissopimuksen sopimuspuolten kannettavaksi. Näiden kustannusten jakautumisesta sopimuspuolten kesken olisi päätettävä tasapuolisin perustein, joissa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi sopimuspuolen taloudellisen kehityksen taso, katettujen sopimusten lukumäärä sopimuspuolta kohti, sopimuspuolen kansainvälisten investointivirtojen tai -varantojen määrä.
14. Unionin olisi pyrittävä varmistamaan, että tukea voidaan antaa sen varmistamiseksi, että kehittyvät ja vähiten kehittyneet maat voivat toimia asianmukaisesti investointiriitojen ratkaisujärjestelmässä. Tällainen aloite voi olla osa monenvälisen investointituomioistuimen perustamisprosessia tai se voidaan toteuttaa erikseen.
15. Kaikkien halukkaiden maiden ja alueelliseen yhdistymiseen tähtäävien järjestöjen, jotka ovat sopimuspuolina sijoitusopimuksessa, pitäisi voida allekirjoittaa monenvälisen tuomioistuimen perustamista koskeva yleissopimus tai liittyä siihen. Siinä pitäisi mahdollistaa varhainen voimaantulo heti, kun vähimmäismäärä ratifioimiskirjoja on talletettu.